

**RTU studiju kurss "Sociālais darbs krīžu situācijās"****0R000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kods                                                | RA0601                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Nosaukums                                           | Sociālais darbs krīžu situācijās                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Studiju kursa statuss programmā                     | Obligātais/Ierobežotās izvēles                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Atbildīgais mācītspēks                              | Rita Orska - Lektors                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Apjoms daļās un kredītpunktos                       | 1 daļa, 3.0 kredītpunkti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Studiju kursa īstenošanas valodas                   | LV                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Anotācija                                           | Studiju kursā apgūst zināšanas un prasmes, lai veicinātu studentu zināšanas par krīžu iedalījumu, pazīmēm, fāzēm, priekšnoteikumiem, kuri jāņem vērā veiksmīgai krīzes pārvarēšanai; par aizsardzības mehānismiem krīzes situācijās un to ietekmi krīzes intervences procesā; par posttraumatiskā stresa sindroma simptomātiku; par sociālā darba teorijām krīžu intervencē, pieejām darbā ar klientu un psiholoģisko atbalstu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs | Veicināt izpratni par krīzēm, to cēloņiem, attīstības gaitu un dažāda veida krīžu intervenci sociālā darba praksē<br>- Spēj formulēt aktuālos cilvēka pārdzīvojumu krīžu situācijās problēmjautājumus, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem.<br>- Izprot krīzes cēloņus un radītās sekas<br>- Spēj noteikt krīzes un akūta stresa reakcijas darbā ar klientiem.<br>- Spēj pielietot komunikācijas prasmes ar cilvēkiem krīzes situācijās un ar akūta stresa simptomiem.<br>- Spēj noteikt klienta vajadzības, pieejamos resursus un plānot krīzes intervenci., modelēt krīzes intervences plānu<br>- Spēj patstāvīgi izvērtēt un izmantot savā profesionālajā darbā dažādas teorētiskās un praktiskās pieejas cilvēka krīžu situāciju jautājumu risināšanā.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi     | 1.Patstāvīgais darbs. Apkopot teorētiskās atziņas par saskarsmes veidošanu ar klientu PTSS gadījumā, izvērtēt savus resursus saskarsmes veidošanai ar klientu, kurš piedzīvojis PTSS<br>2.patstāvīgais darbs.Apkopot teorētiskās atziņas par ieteicamajiem atbalsta modeļiem darbā ar bērnu un pusaudžu traumām.<br>3.Patstāvīgais darbs. Izstrādāt situāciju un tās iespējamo risinājumu, kurā ir traumatiskās krīzes elementi. Izveidot krīzes intervences plānu ņemot vērā sociālā darba ar sociālo gadījumu soļus un iegūtās zināšanas par krīzes intervenci.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Literatūra                                          | Obligātā<br>1.Antonsona, I. (2021). Krīzes intervence sociālajā darbā. Sociālais darbs ar gadījumu. Teorija praksē. Rīga: Latvijas Republikas Labklājības ministrija. - 295.-322. lpp.<br>2.Bite, I., Martinsone, K., & Sudraba, V. (Red.). (2016). Konsultēšanas un psihoterapijas teorija un prakse. Rīga: Zvaigzne ABC, 487. – 506.lpp.<br>3.Metodiskais materiāls ( 2023) Krīzes intervence sociālajā darbā un psihosociālā konsultēšana. Rīga: Latvijas Republikas Labklājības ministrija, SIA Drukātava. Pieejams arī:<br><a href="https://www.lm.gov.lv/lv/media/24246/download?attachment">https://www.lm.gov.lv/lv/media/24246/download?attachment</a><br>4. Kulbergs, J. (2001). Dinamiskā psihiatrija. Teorija un prakse. Rīga: Jumava 41. – 66.lpp<br><br>Papildu<br>1. Bērziņa, B., Zeiza, Z., Juhna, A. (2007). Psihosociālais darbs akūtas krīzes situācijā. Dzīves jautājumi XII, Rīga: SDSPA "Attīstība".<br>2.Eriksons, E. (1998). Identitāte: jaunība un krīze. Rīga, Jumava<br>3.Frīmens, L., Rubenis, J. (2021). Krīzes iespējas. Meditācija kā dzīves līdzsvarošanas māksla. Apgāds: Zvaigzne ABC<br>4.Komunikācijas prasmju pilnveide darbā ar personām ar psihiskiem, uzvedības un nervu sistēmas attīstības traucējumiem. (2019). Mācību materiāls. ESF Projekta Nr.9.2.6.0/17/1/001 "Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikācijas uzlabošana<br>5.Kolmens, P. (2004). Kā runāt ar bērnu problēmu situācijās. Rīga, Avots<br>6.Rokasgrāmata (2015) Psihosociālais sociālais darbs sistēmiskajā pieejā Nodibinājums „C Modulis”, Jūrmala <a href="http://socialaisdarbs.blogspot.com/p/normal-0-false-false-false-lv-x-none-x_39.html">http://socialaisdarbs.blogspot.com/p/normal-0-false-false-false-lv-x-none-x_39.html</a><br>7. Yeager, K., & Roberts, A. (Eds.). (2015). Crisis intervention handbook: Assessment, treatment, and research. ProQuest Ebook Central <a href="https://ebookcentral-proquest-com.db.rsu.lv">https://ebookcentral-proquest-com.db.rsu.lv</a> |
| Nepieciešamās priekšzināšanas                       | Personības psiholoģija, attīstības psiholoģija, sociālā darba metodes                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

**Studiju kursa saturs**

| Saturs                                                                                                              | Pilna un nepilna laika klātienes studijas |                | Nepilna laika neklātienes studijas |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|------------------------------------|----------------|
|                                                                                                                     | Kontakt stundas                           | Patstāv. darbs | Kontakt stundas                    | Patstāv. darbs |
| Krīzes jēdziens, klasifikācija, norise, stadijas<br>Krīzes pārvarēšana, normāla krīzes gaita, pārdeterminēta krīze. | 8                                         | 0              | 0                                  | 0              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |    |    |   |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|---|---|
| Posttraumatiskā stresa sindroms (PTSS), cēloņi, simptomātika.<br>Posttraumatiskā stresa sindroma ietekmes sfēras<br>Kompleksais PTSS                                                                                                                                                                                                                                     | 4  | 17 | 0 | 0 |
| Cilvēks krīzes situācijā.<br>Aizsargreakcijas akūtajā krīzē. Trauksme ka aizsargsignāls dzīves grūtībās.<br>Fizioloģiskās reakcijas krīzē.                                                                                                                                                                                                                               | 2  | 0  | 0 | 0 |
| Krīžu intervence.<br>Kā izturēties pret cilvēku, kas nonācis krīzē. Atbalsta shēma sarunai ar cilvēku krīzes situācijā.<br>Krīzes terapijas mērķi un uzdevumi. Krīzes intervences pamatprincipi un metodes. Krīzes intervences modeļi.<br>Sociālā darba teorijas, pieejas darbā ar cilvēkiem krīzes situācijās. Krīzes intervences modelis Latvijas sociālajos dienestos | 10 | 17 | 0 | 0 |
| Suicīda fenomens. Tuva cilvēka nāve.<br>Skumju cikla stadijas.<br>Sērošana – normāla un patoloģiska.                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2  | 0  | 0 | 0 |
| Sociālā darbinieka kompetences darbā ar klientu krīzē.<br>Profesionālās ētikas aspekti, strādājot ar klientu krīzē.<br>Sociālā darbinieka personības īpašības, kas nepieciešamas krīzes intervences veikšanai.<br>Sociālā darbinieka prasmes parūpēties par sevi.                                                                                                        | 6  | 18 | 0 | 0 |
| Kopā:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 32 | 52 | 0 | 0 |

#### ***Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana***

| Sasniedzamie studiju rezultāti                                                                                                                                                                                                                                                                 | Rezultātu vērtēšanas metodes                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Zināšanas<br>- Spēj formulēt aktuālos cilvēka pārdzīvojumu krīžu situācijās problēmjautājumus, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem.<br>- Izprot krīzes cēloņus un radītās sekas                                                                                                    | Formatīvā vērtēšana. Dalība semināros, teorētisko atziņu izmantošana savas domas pamatošanā                                                                                                                                                            |
| Prasmes<br>- Spēj noteikt krīzes un akūta stresa reakcijas darbā ar klientiem.<br>- Spēj pielietot komunikācijas prasmes ar cilvēkiem krīzes situācijās un ar akūta stresa simptomiem.                                                                                                         | Formatīvā vērtēšana. Darbošanās praktiskajās nodarbībās - prasme veidot sarunu ar klientu krīzes situācijā ( iepazīšanās, faktu, domu noskaidrošana, emociju atpazīšanas un nosaukšanas veicināšanas paņēmieni, uzmanības un klātbūtnes prasmes).      |
| Kompetence<br>- Spēj noteikt klienta vajadzības, pieejamos resursus un plānot krīzes intervenci., modelēt krīzes intervences plānu<br>- Spēj patstāvīgi izvērtēt un izmantot savā profesionālajā darbā dažādas teorētiskās un praktiskās pieejas cilvēka krīžu situāciju jautājumu risināšanā. | Summatīvā vērtēšana. Patstāvīgo darbu un eksāmena darba izpilde (KIMS izmantošana – situācijas noskaidrošana un izvērtēšana, tūlītējā atbalsta sniegšana, tālākā atbalsta plānošana, resursu mobilizēšana, atbalsta plāna realizēšana un novērtēšana). |

#### ***Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji***

| Kritērijs                                   | % no kopējā vērtējuma |
|---------------------------------------------|-----------------------|
| Dalība semināros un praktiskajās nodarbībās | 30                    |
| Patstāvīgo darbu izpilde                    | 30                    |
| Eksāmena darba izpilde                      | 40                    |
| Kopā:                                       | 100                   |

#### ***Studiju kursa plānojums***

| Daļa | KP  | Stundas  |          |         | Pārbaudījumi |        |       |
|------|-----|----------|----------|---------|--------------|--------|-------|
|      |     | Lekcijas | Prakt d. | Laborat | Ieskaite     | Eksām. | Darbs |
| 1.   | 3.0 | 20.0     | 12.0     | 0.0     |              | *      |       |